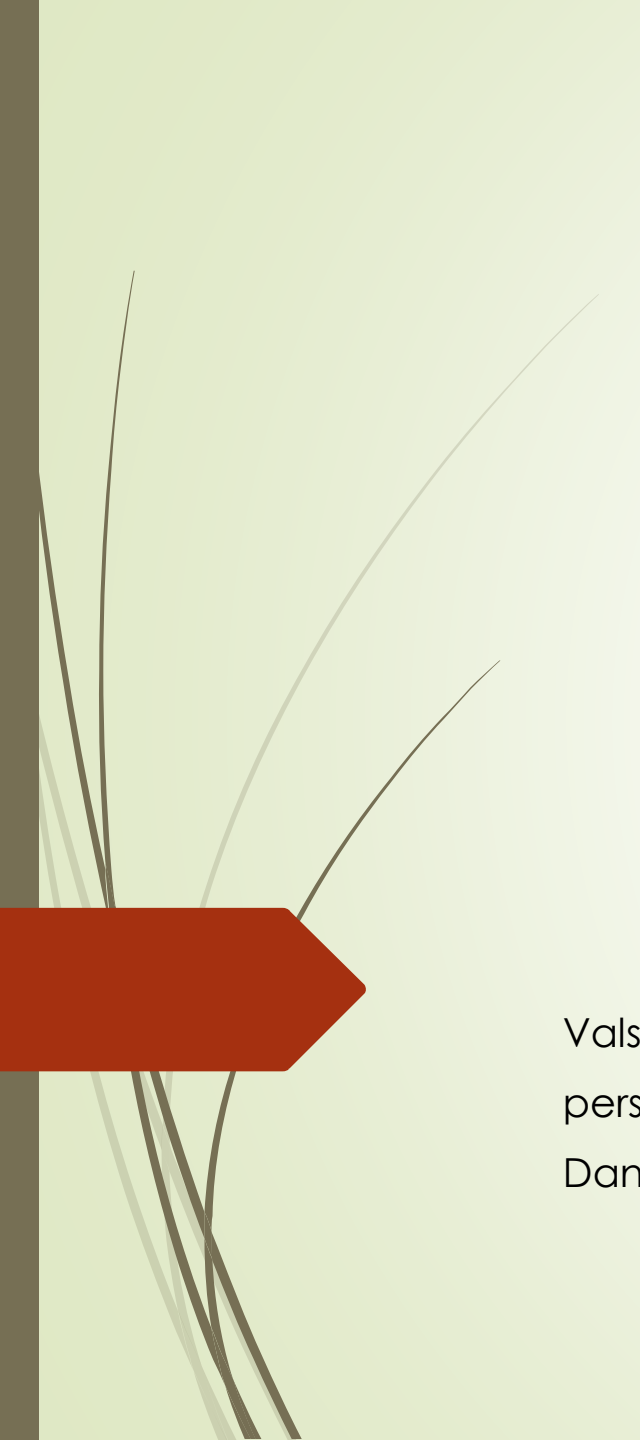

Prasības personas datu apstrādei, īstenojot programmu Erasmus +

Valsts izglītības attīstības aģentūras
personas datu aizsardzības speciāliste
Dana Voitiņa

2022.gada 22.novembris

Kas ir datu subjekts?

- Identificēta vai identificējama fiziska persona.
- Identificējama persona ir tāda, kuru var tieši vai netieši identificēt, izmantojot kādu no «identifikatoriem», piem., vārds un uzvārds, personas kods, vizuālais izskats, atrašanās vietas dati, norēķinu konta numurs, IP adrese utt. (Erasmus+ programmas dalībnieks, valsts iestādē strādājošais; Valsts prezidents, utt.).
- Personas datu apstrādes regulējums attiecas uz dzīvu fizisku personu. Ir daži izņēmumi attiecībā uz mirušu personu datu apstrādi.

Kas ir personas dati?

- **Jebkura informācija**, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu personu.

Jebkurā formā fiksēta informācija, t.sk. personas dati:

- papīra dokumenti;
 - elektroniski (informācijas sistēma; internets, excel failā vai word dokuments, kas saglabāts datorā, e-pasts utt.);
 - audio un video ierakstos fiksēti personas dati.
-
- NB! Jāizvērtē, kas tiek glabāts darba datorā un darba e-pastā!
 - Ja ir darba mobilais telefons, izvairīties no datu nosūtīšanas telefonā, īpaši aplikācijās!

The following are categories of information relating to an individual, whether it relates to his or her private, professional or public life. Categories are not exclusive. Information may transcend multiple categories.

INTERNAL

Knowledge and Belief

Information about what a person knows or believes religious beliefs, philosophical beliefs, thoughts, what they know and don't know, what someone thinks

Authenticating

Information used to authenticate an individual with something they know passwords, PIN, mother's maiden name

Preference

Information about an individual's preferences or interests opinions, intentions, interests, favorite foods, colors, likes, dislikes, music

EXTERNAL

Identifying

Information that uniquely or semi-uniquely identifies a specific individual name, user-name, unique identifier, government issued identification, picture, biometric data

Ethnicity

Information that describes an individual's origins and lineage race, national or ethnic origin, languages spoken, dialects, accents

Sexual

Information that describes an individual's sexual life gender identity, preferences, proclivities, fetishes, history, etc.

Behavioral

Information that describes an individual's behavior or activity, on-line or off browsing behavior, call logs, links clicked, demeanor, attitude

Demographic

Information that describes an individual's characteristics shared with others age ranges, physical traits, income brackets, geographic

Medical and Health

Information that describes an individual's health, medical conditions or health care physical and mental health, drug test results, disabilities, family or individual health history, health records, blood type, DNA code, prescriptions

Physical Characteristic

Information that describes an individual's physical characteristics height, weight, age, hair color, skin tone, tattoos, gender, piercings

HISTORICAL

Life History

Information about an individual's personal history events that happened in a person's life, either to them or just around them which might have influenced them (WWII, 9/11)

FINANCIAL

Account

Information that identifies an individual's financial account credit card number, bank account

Ownership

Information about things an individual has owned, rented, borrowed, possessed cars, houses, apartments, personal possessions

Transactional

Information about an individual's purchasing, spending or income purchases, sales, credit, income, loan records, transactions, taxes, purchases and spending habits

Credit

Information about an individual's reputation with regards to money credit records, credit worthiness, credit standing, credit capacity

SOCIAL

Professional

Information about an individual's educational or professional career job titles, salary, work history, school attended, employee files, employment history, evaluations, references, interviews, certifications, disciplinary actions

Criminal

Information about an individual's criminal activity convictions, charges, pardons

Public Life

Information about an individual's public life character, general reputation, social status, marital status, religion, political affiliations, interactions, communications meta-data

Family

Information about an individual's family and relationships family structure, siblings, offspring, marriages, divorces, relationships

Social Network

Information about an individual's friends or social connections friends, connections, acquaintances, associations, group membership

Communication

Information communicated from or to an individual telephone recordings, voice mail, email

TRACKING

Computer Device

Information about a device that an individual uses for personal use (even part-time or with others) IP address, Mac address, browser fingerprint

Contact

Information that provides a mechanism for contacting an individual email address, physical address, telephone number

Location

Information about an individual's location country, GPS coordinates, room number

Personas datu iedalījums:

- ģpašu kategoriju personas dati (uzskaitījums Datu regulas 9.pantā);
- informācija par personas sodāmību vai pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības pasākumiem (sodāmības dati) (Datu regulas 10.pants + ārējie normatīvie akti);
- personas dati (visi pārējie, kas nav ģpašu kategoriju personas dati un sodāmības dati).

Personas dati

- Vārds, uzvārds.
 - Personas kods.
 - Deklarētā dzīvesvietas adrese.
 - Kontaktinformācija.
 - Vizuālais izskats.
 - Informācija par darba pieredzi.
 - Informācija par hobijiem/interesēm.
 - Informācija par ienākumiem.
 - Informācija par maznodrošinātā statusu.
 - Informācija par sekmēm.
 - Informācija par pārvietošanos.
- un citi....

Īpašu kategoriju personas dati

- Rase.
- Etniskā piederība.
- Politiskie uzskati.
- Reliģiskā vai filozofiskā pārliecība.
- Dalība arodbiedrībā.
- Ģenētiskie dati.
- Biometriskie dati.
- Veselības dati.
- Dati par personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju.
- (Slēgts saraksts! Šie uzskaitītei personas datu veidi ir uzskatāmi par īpašu kategoriju personas datiem)

Kas ir personas datu apstrāde?

- Jebkura ar personas datiem vai personas datu kopumiem veikta darbība vai darbību kopums, ko veic ar vai bez automatizētiem līdzekļiem, piemēram, vākšana, reģistrācija, organizēšana, strukturēšana, glabāšana, pielāgošana vai pārveidošana, atgūšana, aplūkošana, izmantošana, izpaušana, nosūtīt, izplatīt vai citādi darot tos pieejamus, saskaņošana vai kombinēšana, ierobežošana, dzēšana vai iznīcināšana.
- Personas datu saņemšana/nodošana no/uz Eiropas Komisijas informācijas sistēmām/datu bāzēm, e-pastu sūtīšana/saņemšana, personas datu nodošana VIAA, CFLA utt.

Kas ir pārzinis?

- Fiziska vai juridiska persona;
- Viena pati vai kopā ar citiem nosaka personas datu apstrādes nolūku un līdzekļus;
- Pārzini var noteikt ES vai Latvijas normatīvajos aktos.

Beneficiary veiktās personas datu apstrādes **regulas Nr. 2021/817 ietvaros pārzinis personas datu apstrādei ir Eiropas Komisija.**

Pārzinis – Eiropas Komisija nosaka:

- personas datu apstrādes nolūkus;
- līdzekļus un veidu, kā apstrādāt personas datus;
- personas datu apjomu (datu veidus);
- drošības un organizatoriskās prasības;
- pienākumus un tiesības *beneficiary* kā apstrādātājam.

Kas ir apstrādātājs?

- Fiziska vai juridiska persona, **kura pārziņa vārdā** apstrādā personas datus.
- Apstrādi, ko veic apstrādātājs (*beneficiary*), reglamentē ar līgumu vai saskaņā ar Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem.
- Apstrādātājs (*beneficiary*) apstrādā personas datus tā, kā to noteic pārzinis (EK).

Tiesiskais pamats personas datu apstrādei

- Datu subjekta piekrišana;
- līgumisko attiecību nodibināšana un līgumisko attiecību izpilde;
- juridisko pienākumu izpilde (normatīvajos aktos noteiktie pienākumi);
- datu subjekta vai trešo personu vitāli svarīgu interešu aizsardzība;
- sabiedrības interešu ievērošana vai oficiālo pilnvaru realizācija (nosaka normatīvie akti);
- pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošana.

Datu subjekta piekrišana

- Brīva (bez maldināšanas vai piespiešanas).
 - Aktīvi sniegta.
 - Informēta un apzināta (saprot un apzinās, kādiem nolūkiem tiks apstrādāti personas dati).
 - Konkrēta (personas datus apstrādā konkrētam nolūkam, par kuru persona ir informēta pirms personas datu apstrādes uzsākšanas).
 - Atsaucama.
 - Pierādāma.
- Datu subjekta piekrišana kā tiesiskais pamats varbūt ļoti reti, piem., dalība aptaujās, jaunumu nosūtīšana uz e-pastu u.c.

Līgumisko attiecību nodibināšana un līgumisko attiecību izpilde

- Līgums noslēgts starp **pārzini un fizisku personu!!!**
- Pārzinim ir tiesības iegūt personas datus, lai noslēgtu līgumu.
- Konkrēti nolūki (līguma noslēgšanas pasākumi un līguma izpilde).
- NB! Apstrādā tikai tos personas datus, kas nepieciešami līguma noslēgšanai un līguma izpildei, ne vairāk.

Juridisko pienākumu izpilde

Iestādes/organizācijas pienākumi, kas noteikti
normatīvajos aktos.

Sabiedrības interešu ievērošana vai oficiālo pilnvaru realizācija

Sabiedrības intereses vai oficiālās pilnvaras nosaka ārējā normatīvajā aktā (gan Latvijas Republikas, gan Eiropas Savienības).
Normatīvajos aktos nosaka kā iestādes tiesības, pilnvaras un uzdevumus (iestādes kompetence).

Datu subjekta vai trešo personu vitāli svarīgu interešu aizsardzība

- Tiesiskais pamats retos gadījumos, piem., ja apdraudēta personas dzīvība, veselība (katastrofas).
- Pirms personas datu apstrādes jāvērtē, vai tiesisko pamatu personas datu apstrādei nenosaka normatīvais akts, jāvērtē samērīgums.

Pārziņa vai trešās personas leģitīmo interešu ievērošana

- Ja nepieciešama personas datu apstrāde iestādes/organizācijas tiesisko interešu aizsardzībai.
 - Iestādes/organizācijas īpašuma aizsardzībai (videonovērošana).
 - Nodarbināto viedokļa noskaidrošana, piem., par darba apstākļiem.
 - Izglītības iestāžu pārstāvju informēšana par aktualitātēm.
-
- NB! Ja tiks uzsākta jauna datu apstrāde jāveic leģitīmo interešu izvērtēšanas tests!
 - NB! Nevar būt tiesiskais pamats valsts iestādes uzdevumu/pienākumu/funkciju veikšanai.

Īpašu kategoriju personas datu apstrāde

- Ja to nosaka normatīvais akts, piem., regula Nr. 2021/817.
- personas datu apstrāde nepieciešama, lai aizsargātu būtiskas datu subjekta vai citas fiziskās personas intereses*;
- tiek apstrādāti tādi personas dati, kurus datu subjekts pats ir publiskojis*.
- * apstrādā, ja ir absolūti nepieciešamas + ir datu subjekta tiesību garantijas.

Sodāmības datus apstrādā, ja to nosaka normatīvie akti.

Personas datu apstrādes pamatprincipi

- Likumīgums, godprātība un pārredzamība;
 - nolūka ierobežojumi;
 - datu minimizēšana;
 - precizitāte;
 - glabāšanas ierobežojums;
 - integritāte un konfidencialitāte.
-
- Pārskatatbildība.

Likumīgums, godprātība un pārredzamība*

- ▶ Likumīgums – personas datu apstrāde noteikta ārējā normatīvajā aktā!!! Iestādes/organizācijas iekšējais tiesību akts nerada tiesisko pamatu personas datu apstrādei.
- ▶ Godprātība – ietver visus personas datu apstrādes principus, piem., personu informēšanu par datu apstrādi, datu apstrādi saskaņā ar nolūku, glabāšanas ierobežojumu utt.
- ▶ Pārredzamība – Datu regulā ietverts pamatprincips, kas ietver pasākumu kopumu, kādā veidā ir jāinformē datu subjekts par personas datu apstrādi, kā jānodrošina datu subjekta tiesību īstenošana, kā jākomunicē ar datu subjektu personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā. (*Privātuma politikas, līguma punkti par personas datu apstrādi, datu subjekta tiesību īstenošana u.c.*)

Nolūka ierobežojums

- Personas datu apstrādes nolūks ir atbilde uz jautājumu: «Kāpēc ir jāapstrādā konkrētie personas dati?»
- Personas datus apstrādā, ja to nosaka ārējais normatīvais akts vai nolūks izriet no normatīvā akta.
- Personas datus neapstrādā bez nolūka!!!
- Personas datus ir tiesības apstrādāt sākotnēji neparedzētam nolūkam, ja šāda iespēja izriet no normatīvā akta vai nepieciešama iestādes/organizācijas funkciju/uzdevumu izpildei.

Datu minimizēšana

- Apstrādā tik daudz personas datus, cik ir nepieciešams nolūka sasniegšanai.
- Ja personas datu apjomu nosaka normatīvais akts, tad apstrādā tādu personas datu apjomu, ko nosaka normatīvais akts.
- Ja konstatē, ka apstrādā pārāk daudz personas datus, tad tos dzēš!

Precizitāte

- Apstrādā aktuālus un precīzus personas datus.
- Ja nav iespējas uzreiz pārliecināties par datu aktualitāti, piem., pārbaudot personas datus informācijas sistēmās, to dara pēc iespējas ātrāk.
- Neprecīzos datus precizē. Nejaukt ar vēsturiskajiem datiem. Ja ir nepieciešams funkciju pildīšanai vēsturiskos datus saglabā, bet papildina ar aktuālajiem personas datiem.

Glabāšanas ierobežojums

- Glabā tik ilgi, cik tas nepieciešams nolūka sasniegšanai!
- Ja personas datus iznīcina no papīra dokumentiem, tas jādara arī informācijas sistēmā, e-pastā un citās vietās, piem., darba dators.

Špiķeris datu glabāšanai ir nomenklatūra un EK noteiktie termiņi.

Integritāte un konfidencialitāte

- Personas datus apstrādā, izmantojot atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus.
- Tehniskie pasākumi – informācijas sistēmas, datoru, e-pasta drošības nodrošināšana.
- Organizatoriskie pasākumi – iestādes iekšējie tiesību akti, kas ietver skaidru rīcību ar personas datiem.

Pārskatabildība

- Iestādes/organizācijas pienākums (ikviena nodarbinātā) nodrošināt personas datu apstrādes principu ievērošanu!!!
- +
- Jāspēj uzskatāmi pierādīt veiktās personas datu apstrādes atbilstību personas datu apstrādes pamatprincipiem.

Pārskatatbildības (*accountability*) nodrošināšana

- Privātuma politiku esamība mājas lapās, kurās ir ietverta informācija par personas datu apstrādi.
- Iekšējo noteikumu esamība, kas reglamentē personas datu apstrādi un drošību un šo noteikumu ievērošana.
- IT drošības nodrošināšana.
- Personas datu apstrādes darbību reģistra esamība.

I.7 PAPILDU NOTEIKUMS PAR SAŅĒMĒJA VEIKTO PERSONDATU APSTRĀDI

Beneficiary nodrošina:

- Saņēmējs galīgajā ziņojumā ziņo par pasākumiem, kas veikti, lai **nodrošinātu tā datu apstrādes darbību atbilstību Regulai 2018/1725** saskaņā ar Līguma I.7.
- datu apstrādes drošību;
- datu apstrādes konfidencialitāti;
- palīdzību datu pārzinim (EK);
- datu saglabāšanu;
- ieguldījumu revīzijās, tostarp pārbaudēs;
- personas datu reģistru izveidošana par visām to apstrādes darbību kategorijām, kas veiktas pārziņa (EK) vārdā;
- dalībnieku informēšanu ar attiecīgu privātuma paziņojumu par viņu personas datu apstrādi, pirms tie tiek kodēti elektroniskās sistēmās "Erasmus+" mobilitāšu pārvaldībai.

Regulas 2018/1725 33.pants Apstrādes drošība

Tehniskie pasākumi:

- personas datu pseidonimizācija un šifrēšana;
- spēja nodrošināt apstrādes sistēmu un pakalpojumu nepārtrauktu konfidencialitāti, integritāti, pieejamību un noturību;
- spēja laicīgi atjaunot personas datu pieejamību un piekļuvi gadījumā, ja ir noticis fizisks vai tehnisks negadījums;
- izstrādāti procesi regulārai tehnisko un organizatorisko pasākumu efektivitātes testēšanai, izvērtēšanai un novērtēšanai, lai nodrošinātu apstrādes drošību.

Organizatoriskie pienākumi:

- iekšējo normatīvo aktu par personas datu apstrādi/aizsardzību un drošību esamība;
- nodarbināto apmācība personas datu aizsardzībā;
- konfidencialitātes atrunas esamība līgumos ar nodarbinātajiem, kuri piekļūst personas datiem;
- Sadarbība ar Eiropas Komisiju, t.sk. auditu/revīziju gadījumos.

Apstrādātāja personas datu apstrādes darbību reģistrs

Name and contact details (for publication to the general public)		Data Protection Officer (if applicable)	
Name		Name	
Address		Address	
Email		Email	
Telephone		Telephone	

Name of the processing operation	Controller			Transfer to third countries or international organisations	Description of the technical and organisational security measures
	Name	Address	Contact		
Erasmus+ and European Solidarity Corps (2021-2027): grant management and organisation registration for decentralised actions (https://ec.europa.eu/erasmus-esc-personal-data , DPR-EC-06826)	European Commission: Education, Youth, Sport and Culture (EAC)	Directorate-General for Education and Culture European Commission 1049 Bruxelles/Brussel Belgium	eu-erasmus-esc-personal-data@ec.europa.eu	(optional)	

NB. The first line of the above table serves as an example for one processing operation. The table should be populated with as many lines as there are processing operations.

Apstrādātāja personas datu apstrādes darbību reģistrs

- Uzskaitīt darbības, ko veic pēc līguma noslēgšanas ar VIAA, piem., dalībnieku iesniegumu izvērtēšana; līguma noslēgšana ar dalībnieku; datu ievade EK informācijas sistēmās; sadarbība ar citām izglītības iestādēm programmas Erasmus+ ietvaros; komunikācijas nodrošināšana ar dalībnieku; dalībnieka iesniegto dokumentu izvērtēšana utt...

Dalībnieku informēšana par personas datu apstrādi pirms datu iegūšanas

- Ievietot informāciju par personas datu apstrādi programmā Erasmus+ mājas lapā, kur ir publicēta informācija par iespēju piedalīties programmā Erasmus+.
- Ja ir iespēja, tad ievietot veidlapās informāciju ar saiti, kur var iepazīties, kā tiks apstrādāti personas dati. Ja nav, tad mājas lapās ievieto vai papildina esošo Privātuma politiku ar informāciju, kas atspoguļo, kāpēc personas dati ir nepieciešami, kādi personas dati, kurš normatīvais akts to nosaka; cik ilgi glabās personas datus; vai un kam tiks nodoti personas dati, datu subjekta tiesības.
- Ja persona vēlas, tad var izdrukāt un iedot šo informāciju.

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-and-data-protection>;

<https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/privacy-statement>

Sadarbība personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā

- “**personas datu aizsardzības pārkāpums**” ir drošības pārkāpums, kura rezultātā notiek nejauša vai nelikumīga nosūtīto, uzglabāto vai citādi apstrādāto personas datu iznīcināšana, nozaudēšana, pārveidošana, neatļauta izpaušana vai piekļuve tiem.
- Jāinformē EK un VIAA pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā 48 h laikā no brīža, kad uzzināts par personas datu aizsardzības pārkāpumu.
- Jāinformē, kas noticis; kad noticis; kādi personas dati ietekmēti; cik daudz datu subjekti ir ietekmēti; iespējamās sekas, kas var iestāties; kādi pasākumi ir darīti, lai novērstu datu aizsardzības pārkāpumu un tā sekas.
- EK e-pasts: eu-erasmus-esc-personal-data@ec.europa.eu vai eac-na-data-protection@ec.europa.eu.

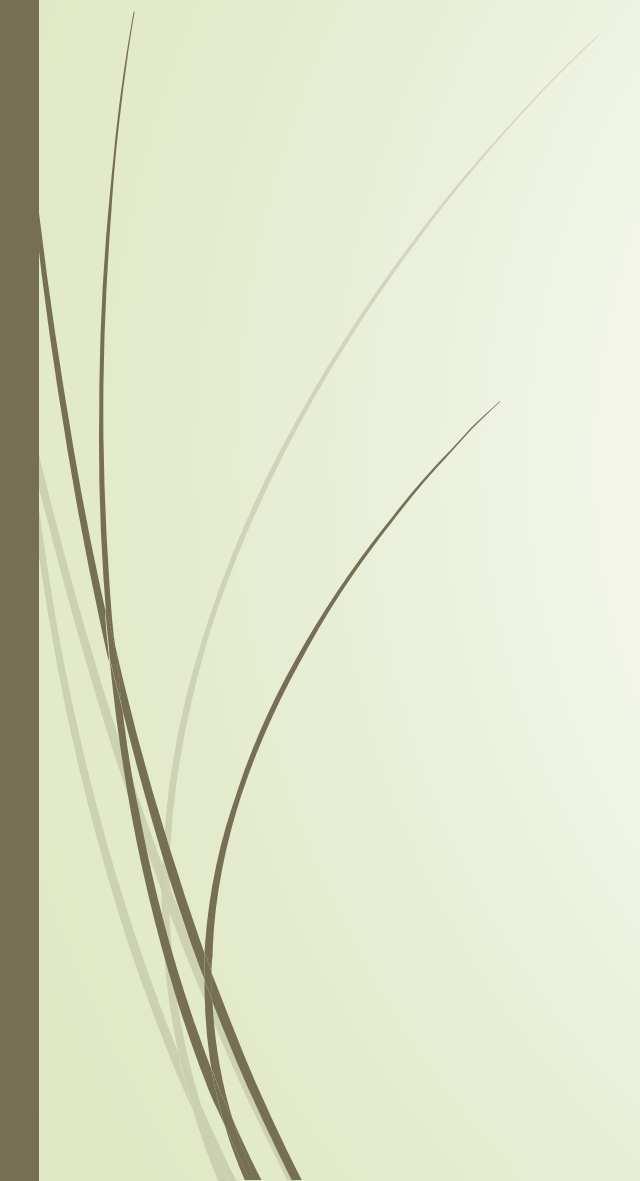
Personas datu nodošana uz 3.valstīm vai starptautiskām organizācijām

- Jāpārliedzinās, ka ir noslēgts līgums ar minēto 3.valsti.
- Ja ir šaubas, jāsažinās ar EK uz e-pasta adresi:
EU-ERASMUS-ESC-PERSONAL-DATA@ec.europa.eu

Apakšapstrādātāja piesaiste

- Apakšapstrādātāju piesaista (slēdz līgumu) tikai, ja ir EK rakstveida piekrišana.
- Apakšapstrādātājs ir fiziska vai juridiska persona, kurai tiek uzticēta apstrādātāja pienākuma/funkcijas/uzdevuma veikšana.

Paldies par uzmanību!

Jautājumi!